

Pranešimų apie įtartinąs pinigines operacijas ar sandorius (STR) atmintinė

Tikslas

Skatinti finansų įstaigas ir kitus įpareigotus subjektus gerinti FNTT teikiamų pranešimų apie įtartiną operaciją kokybę.

Pranešimas apie įtartiną operaciją (STR)

Finansų įstaigų ir kitų įpareigotųjų subjektų **informacijos teikimas** FNTT apie tai, kad tam tikro kliento veikla gali turėti pinigų plovimo ar teroristų finansavimo požymių.

Kodėl? Teisinis pagrindas

Finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai, nustatę, kad jų klientas **atlieka įtartiną piniginę operaciją ar sandorį**, nepaisydami piniginės operacijos ar sandorio sumos, privalo tą operaciją ar sandorį sustabdyti ir ne vėliau kaip **per 3 darbo valandas** nuo piniginės operacijos ar sandorio sustabdymo apie šią operaciją ar sandorį pranešti Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybai, o advokatai ar advokatų padėjėjai – Lietuvos advokatūrai. Daugiau informacijos: [PPTFPJ 16 str. 2d.](#)

Finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai privalo **nedelsdami**, ne vėliau kaip **per vieną darbo dieną** nuo tokių žinių ar įtarimų atsiradimo, pranešti Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybai, **jeigu žino ar įtaria**, kad bet kokios vertės turtas yra tiesiogiai arba netiesiogiai gautas iš nusikalstamos veikos arba dalyvaujant tokioje veikoje, taip pat jeigu žino ar įtaria, kad šis turtas yra susijęs su teroristų finansavimu. Daugiau informacijos: [PPTFPJ 16 str. 1d.](#)

Finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai, **gavę informacijos**, kad klientas ketina ar bandys atlikti įtartiną piniginę operaciją ar sandorį, privalo **nedelsdami** informuoti Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybą, o advokatai ar advokatų padėjėjai – Lietuvos advokatūrą. Daugiau informacijos: [PPTFPJ 16 str. 3d.](#)

Kas? Įtartiną piniginę operaciją ar sandoris

Piniginė operacija arba **sandoris**, susiję su turtu, kuris, kaip įtariama, yra tiesiogiai arba netiesiogiai gautas iš nusikalstamos veikos arba dalyvaujant tokioje veikoje ir (ar) yra, kaip įtariama, susijęs su teroristų finansavimu. Daugiau informacijos: [PPTFPJ 2 str. 9 d.](#)

Kaip? Pranešimo teikimo būdai

1. **Pagrindinis** – FNTT išorinis duomenų teikimo [portalas](#).
2. Telefonu (8 5) 271 7498, (8 5) 271 6686.
3. El. paštu: dokumentas@fntt.lt; ppps@fntt.lt.

Informacija apie STR siuntėją

Asmens vardas, pavardė, telefonas, el. paštas.

Pranešimo informacija

1. Labai **svarbu**, kad STR pateikiama informacija būtų kuo tikslesnė ir išsamesnė.
2. Pateikiamoje informacijoje turi būti nustatyti ir aprašyti esminiai informacijos **elementai**:

a) **Kas?** – informacija apibūdinanti pranešime minimus fizinius ir (ar) juridinius asmenis;

Fizinis asmuo – vardas, pavardė, asmens kodas, adresas, sąskaitos numeris (užsieniečiui – gimimo data, jeigu yra – asmens kodas), kontaktinė informacija (telefono numeriai, elektroninio pašto adresai).

Juridinis asmuo – pavadinimas, įmonės kodas, kontaktinė informacija (telefono numeriai, elektroninio pašto adresai), vadovas, naudos gavėjas, sąskaitos numeris.

Kai operacija ar sandoris atliekami **virtualiąja valiuta** ir **nėra galimybės nustatyti naudos gavėjo** – interneto protokolo (IP) adresas, elektroninio pašto adresas, depozitinės virtualiosios piniginės adresas ir depozitinės virtualiųjų valiutų piniginės operatorius ar virtualiųjų valiutų keityklos operatorius, operacijos unikalus numeris.

b) **Ką** klientas darė arba koks produktas buvo naudojamas įtartinai operacijai ar sandoriui vykdyti (pvz. bankinis pavedimas, grynyjų pinigų operacija, kreditinės kortelės, draudimo, lizingo, paskolos produktai, valiuta, kriptovaliuta ir tt.)?

c) Pateikite chronologinę įvykių seką. **Kada** piniginė operacija ar sandoris buvo atlikti? Ar piniginė operacija ar sandoris buvo sustabdyti? Jeigu ne, dėl kokių priežasčių?

d) **Kodėl** kliento veikla sukėlė įtarimų (tik-

lus, nuoseklus ir aiškus situacijos aprašymas)? [Įtartinumo kriterijai](#)

e) Kur įvyko įtartinas sandoris? Nurodykite tikslų adresą, jei tai pinigine operacija – nurodykite sąskaitų numerius, bankų, Fintech ir (ar) kitų įstaigų pavadinimus.

3. Venkite akronimų ir žargonų.
4. Nerašykite STR didžiosiomis raidėmis.
5. Jei pateikiama daug informacijos, suskirstykite ją į pastraipas, pagal įvykių seką ar logiką, arba pridėkite atskirą dokumentą su visu aprašymu.

Priedai

Kliento sąskaitos išrašas, sąskaitų-faktūrų kopijos, dokumentų kopijos, aktualūs SWIFT sistemos pranešimai, kliento anketa, susirašinėjimas su klientu ir kiti dokumentai, kurie yra aktualūs ir pagrindžia pranešime minimą informaciją.

FNTT grįžtamasis ryšys

- ✗ 1. STR aprašymas neaiškus, nepateikti reikalingi priedai.
- ✗ 2. STR aprašymas aiškus, nepateikti reikalingi priedai.
- ✗ 3. STR aprašymas aiškus, reikalingi priedai pateikti, netiksliai pateikti subjektų duomenys.
- + 4. STR aprašymas išsamus ir aiškus, reikalingi priedai pateikti.
- + 5. STR panaudotas naudingai, aprašymas išsamus ir aiškus, reikalingi priedai pateikti.

Papildoma informacija

FNTT prašoma informacija turi būti pateikiama nedelsiant, ne vėliau kaip per vieną darbo dieną.

Informacijos apsauga

⊘ **Draudžiama** pranešti klientui ar kitiems asmenims, kad informacija apie kliento atliekamas pinigines operacijas arba sudaromus sandorius ar bet kokia kita informacija pateikta Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybai arba kitai priežiūros institucijai. Daugiau informacijos: [PPTFPJ 23 str.](#)

Svarbu

FNTT raštas ar paklausimas apie klientą, nėra pagrindas ar kriterijus siųsti STR.

Vyraujančios STR tipologijos:

Socialinės inžinerijos sukčiavimas. Tendencija išlieka, tačiau keičiasi jos pobūdis – jei seniau buvo gaunami STR, kad šis sukčiavimo (angl. *social engineering*) būdas pasireiškia psichologiniu manipuliavimu ir įtaigos naudojimu (dažniausiai telefoninių pokalbių metu arba kitomis elektroninio ryšio priemonėmis), tai pastaruoju metu gaunama informacija apie neteisėtą įsiterpimą (įsilaužimą) į įmonių elektroninio pašto susirašinėjimus, apsimitant partneriu ir prašant nukreipti piniginius atsiskaitymus į kitas kredito įstaigas ir jose atidarytas sąskaitas. Pvz. užkrėsti (virusiniai) ar tyčia pakeisti elektroniniai laišakai su melaginga informacija apie neva įvykdytą sandorį: sutartis, PVM sąskaita faktūra, atliktų darbų aktas ar kiti, kuriose pakeistas ar suklastotas gavėjo pavadinimas ir (ar) banko sąskaitos numeris. Sukuriant apgaulingą istoriją buhalteris įtikinamas, kad įmonė yra skolinga lėšų ir tokios apgaulės įtakoje atlieka mokėjimo pavedimus įmonei, kuri realiai jokių paslaugų ar prekių nesuteikė. Tam taip pat naudojamos nusikaltėlių bankuose atidarytos neseniai užregistruotų Lietuvos įmonių sąskaitos, kuriose nevyksta jokių reikšmingų piniginių operacijų ar atsiskaitymų, susijusių su verslo veikla, neatliekami mokėjimo pavedimai darbuotojams ir kt. Įmonės įprastai neturi darbuotojų, o įmonių vadovai, atidarantys sąskaitas bankuose, neretai būna jauno amžiaus asmenys ar užsieniečiai.

Sukčiavimas panaudojant virtualią valiutą. Išskirtini atvejai, kai siekiama apgaule išvilioti Lietuvos bei užsienio šalių privačių asmenų lėšas, siūlant įsigyti neva tai egzistuojančią virtualią valiutą. Šiam tikslui specialiai internetiniuose puslapiuose yra sukuriami ir skelbiama reklama, kurioje siūloma „pelningai investuoti“ savo lėšas į investicines paslaugas teikiančias finansų įstaigas, pvz. Kipre veikiančias LTD ar virtualių valiutų keityklą „OU“, kurios tokius mokėjimo pavedimus gauna ir į Lietuvoje atidarytas bankų sąskaitas. Fiziniam asmeniui susisiekus skelbime nurodytais kontaktais – siūloma atidaryti sąskaitą, į ją įnešti nuo kelių šimtų iki kelių tūkstančių eurų, paaiškinama, kad lėšos neva tai bus investuojamos į virtualias valiutas. Iš tikrųjų jokios investicijos nevyksta, o pinigai yra tiesiog užvaldomi apgaulės būdu. Asmenys, supratę, jog yra praradę asmenines lėšas, kreipiasi į finansų įstaigas su prašymais grąžinti lėšas dėl sukčiavimo atvejo. Daugiau informacijos: [FNTT PPPV kasmetinėse pažymose](#)